

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

TILSYNSRAPPORT

Skolens arbeid med elevenes utbytte av
opplæringen

og

skolebasert vurdering

Randaberg kommune - Harestad skole

7. desember 2016

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	4
2. Om tilsynet med Randaberg kommune – Harestad skole	4
2.1 Fylkesmannen fører tilsyn med offentlige skoler	4
2.2 Tema for tilsynet.....	4
2.3 Om gjennomføringen av tilsynet	5
2.4 Egenvurdering	5
2.5 Gangen i tilsynet	5
Del 1: Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen	6
3. Skolens arbeid med opplæringen i fag	6
3.1 Rettslige krav	6
3.2 Fylkesmannens undersøkelser	7
3.3 Fylkesmannens vurderinger.....	8
3.4 Fylkesmannens konklusjon.....	9
4. Undervisvurdering for å øke elevens læringsutbytte	9
4.1 Rettslige krav	9
4.2 Fylkesmannens undersøkelser	11
4.3 Fylkesmannens vurderinger.....	11
4.4 Fylkesmannens konklusjon.....	12
5. Undervisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning	12
5.1 Rettslige krav	12
5.2 Fylkesmannens undersøkelser	13
5.3 Fylkesmannens vurderinger.....	13
5.4 Fylkesmannens konklusjon.....	14
6. Vurdering av behov for særskilt språkopplæring	14
6.1 Rettslige krav	14
6.2 Fylkesmannens undersøkelser	15
6.3 Fylkesmannens vurderinger.....	15
6.4 Fylkesmannens konklusjon.....	16
Del 2: Skolebasert vurdering	16
7. Om tema	16
8. Skolebasert vurdering.....	17
8.1 Rettslige krav	17

8.2 Fylkesmannens undersøkelser	18
8.3 Fylkesmannens vurderinger.....	18
8.4 Fylkesmannens konklusjon.....	20
9. Frist for retting av brudd på regelverket.....	20
10. Skoleeiers frist til å rette.....	21
Vedlegg: Dokumentasjonsgrunnlaget	22

1. Innledning

Fylkesmannen åpnet 10.03.2016 tilsyn med skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen, og skolebasert vurdering i Randaberg kommune. Undersøkelsene har vært på skolenivå ved Harestad skole.

Felles nasjonalt tilsyn 2014-17 handler om skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen og består av tre områder for tilsyn: Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen, forvaltningskompetanse og skolebasert vurdering. Dette tilsynet har undersøkt det første og siste av disse områdene. Utdanningsdirektoratet har utarbeidet veiledningsmaterie¹ knyttet til tilsynet, og Fylkesmannen har gjennomført informasjons- og veiledningssamling.

Det er skoleeier som har det overordnede ansvaret for at kravene i opplæringsloven blir overholdt, jf. opplæringsloven § 13-10 første ledd. Skoleeier er derfor adressat for denne foreløpige tilsynsrapporten.

I denne tilsynsrapporten er det fastsatt frist for retting av bruddet på regelverket slik det er avdekket under tilsynet. Fristen er **15.mars 2017**. Dersom brudd på regelverket ikke er rettet innen fristen, vil Fylkesmannen vedta pålegg om retting med hjemmel i kommuneloven § 60 d. Et eventuelt pålegg om retting har status som enkeltvedtak og kan påklages, jf. forvaltningslovens kap. VI.

2. Om tilsynet med Randaberg kommune – Harestad skole

2.1 Fylkesmannen fører tilsyn med offentlige skoler

Fylkesmannen fører tilsyn med offentlige skoler, jf. opplæringsloven § 14-1 første ledd, jf. kommuneloven kap. 10 A. Fylkesmannens tilsyn på opplæringsområdet er lovlighetstilsyn jf. kommuneloven § 60 b. Fylkesmannens tilsyn med offentlige skoler er myndighetsutøvelse og skjer i samsvar med forvaltningsrettens regler for dette.

I de tilfeller Fylkesmannen konkluderer med at et rettslig krav ikke er oppfylt, betegnes dette som brudd på regelverket, uavhengig av om det er opplæringsloven eller forskrifter fastsatt i medhold av denne, som er brutt.

2.2 Tema for tilsynet

Temaet for den første delen av tilsynet er rettet mot skolens kjernevirksomhet: skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen. Det overordnede formålet med tilsynet er å bidra til at alle elever får et godt utbytte av opplæringen.

Hovedpunkter i tilsynet er:

- Skolens arbeid med opplæringen i fag
- Underveisvurdering for å øke elevenes læringsutbytte
- Underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning

¹ <http://www.udir.no/Regelverk/regelverk/tilsyn/>

- Vurdering av behov for særskilt språkopplæring

Tilsynet skal bidra til at skoleeier som ansvarlig sørger for at elevene:

- får kjennskap til og opplæring i målene som gjelder for opplæringen
- får tilbakemeldinger og involveres i eget læringsarbeid for å øke sitt utbytte av opplæringen
- får vurdert kontinuerlig hvilket utbytte de har av opplæringen
- blir fulgt opp og får nødvendig tilrettelegging når utbytte av opplæringen ikke er tilfredsstillende

I tilsynet vurderer vi om elevene får dette på Harestad skole.

Manglende etterlevelse av regelverket kan medføre at elevene ikke får realisert sine muligheter eller får lite utbytte av opplæringen.

2.3 Om gjennomføringen av tilsynet

Tilsyn med Randaberg kommune ble åpnet gjennom brev av 10.03.2016. Skoleeier er blitt pålagt å legge frem dokumentasjon for Fylkesmannen med hjemmel i kommuneloven § 60 c.

Fylkesmannens vurderinger og konklusjoner er basert på skriftlig dokumentasjon og opplysninger fra intervju, se vedlegg.

2.4 Egenvurdering

Dokumentasjonen skolen har sendt inn er hovedsakelig valgt ut for å underbygge svarene rektor og lærere har gitt i egenvurderingsskjemaene. Formålet med egenvurdering er blant annet å sette i gang endringsprosesser på skolen og hos skoleeier på de områdene egenvurderingen konkluderer med manglende regelverketterlevelse. Egenvurderingen er slik også ment å ha en kompetansehevende funksjon.

Når egenvurderingsskjema etter dette blir omtalt i tilsynsrapporten, bruker Fylkesmannen kortformen EVS.

Innholdet i EVS er knyttet opp til temaet for tilsynet. Rektor og lærerne har svart «ja» eller «nei» på spørsmålene som blir stilt i EVS. Svarene måtte underbygges med skriftlig dokumentasjon. Dokumentene det ble vist til i EVS, og annen dokumentasjon Fylkesmannen bad om, utgjør dokumentasjonen Fylkesmannen har vurdert i tilsynet.

2.5 Gangen i tilsynet

10.03.16: Varsel om tilsyn

03.05.16: Veiledning på Harestad skole

02.09.16: Frist for innsending av dokumentasjon

30.09.16: Intervjuer på Harestad skole

08.11.16: Foreløpig tilsynsrapport og varsel om pålegg

10.11.16: Sluttmøte

25.11.16: Frist for å gi merknader til foreløpig tilsynsrapport og varsel om pålegg

Del 1: Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen

3. Skolens arbeid med opplæringen i fag

3.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene for tilsynet med skolens arbeid med opplæringen i fag. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og forskrift til opplæringsloven kravene er knyttet til.

Rektor skal sikre at opplæringens innhold er knyttet til kompetansemål i faget

Undervisningspersonalet skal tilrettelegge og gjennomføre opplæringen etter Læreplanverket for Kunnskapsløftet (LK06), jf. opplæringsloven § 2-3 og forskrift til opplæringsloven § 1-1. Det betyr at opplæringen skal ha et innhold som bygger på kompetansemålene i læreplanen og bidrar til at disse blir nådd. Rektor må organisere skolen slik at dette blir ivarettatt, jf. opplæringsloven § 2-3.

Rektor skal sikre at undervisningspersonalet ivaretar elevens rett til å kjenne til mål for opplæring og hva som blir vektlagt i vurdering av elevens kompetanse.

Underveivurdering skal brukes som et redskap i læreprosessen og bidra til å forbedre opplæringen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-11. Eleven skal kjenne til hva som er målene for opplæringen og hva som vektlegges i vurderingen av hans eller hennes kompetanse, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-1. Det betyr at elevene må kjenne til kompetansemålene i læreplanene for fagene, og at de er grunnlaget for vurderingen av elevens kompetanse. De skal også kjenne til hva læreren vektlegger når læreren vurderer et arbeid. Fra og med 8. trinn skal elevene kjenne til hva som skal til for å oppnå de ulike karakterene. Rektor må organisere skolen slik at det blir sikret at undervisningspersonalet formidler dette til elevene.

Rektor skal sikre at opplæringen dekker alle kompetansemålene på hovedtrinnet / i faget og de individuelle opplæringsmålene i IOP.

Undervisningspersonalet skal tilrettelegge og gjennomføre opplæringen etter LK06, jf. opplæringsloven § 2-3 og forskrift til opplæringsloven § 1-1. For de fleste fag i grunnskolen og for noen fag i videregående skole er kompetansemålene satt per hovedtrinn eller etter flere års opplæring. I slike tilfeller må rektor sikre at elevene får opplæring i alle kompetansemålene i faget / på hovedtrinnet gjennom opplæringsløpet. En elev som får spesialundervisning, kan ha unntak fra kompetansemålene i de ordinære læreplanene, jf. opplæringsloven § 5-5. Gjeldende opplæringsmål for eleven skal fremgå av en individuell opplæringsplan (IOP). Skolen må sikre at elevens opplæring dekker de individuelle opplæringsmålene.

Alle elever som har vedtak om spesialundervisning, skal ha IOP.

Skolen skal utarbeide en individuell opplæringsplan (IOP) for alle elever som får spesialundervisning, jf. opplæringsloven § 5-5. Det må fremgå av IOP-en hvilket tidsintervall den gjelder for.

Innholdet i IOP-en skal samsvare med enkeltvedtaket når det gjelder innholdet i opplæringen og synliggjøre eventuelle avvik fra LK06.

IOP-en skal vise mål for og innholdet i opplæringen og hvordan opplæringen skal gjennomføres, jf. opplæringsloven § 5-5. Reglene for innhold i opplæringen gjelder så langt de passer for spesialundervisningen. Det kan medføre at målene for opplæringen avviker fra kompetansemålene i læreplanene i LK06.

Før skolen/skoleeier gjør et enkeltvedtak om spesialundervisning, skal PPT utarbeide en sakkyndig vurdering. Den sakkyndige vurderingen skal gi tilråding om innholdet i opplæringen, blant annet realistiske opplæringsmål for eleven og hvilken opplæring som gir eleven et forsvarlig opplæringstilbud. Vedtaket om spesialundervisning skal bygge på den sakkyndige vurderingen, og eventuelle avvik fra sakkyndig vurdering må begrunnes. Vedtaket om spesialundervisning fastsetter rammene for opplæringen og dermed innholdet i IOP-en. IOP-en kan først tas i bruk etter at det er fattet enkeltvedtaket om spesialundervisning.

IOP-en må ha egne mål for opplæringen når elevens opplæring avviker fra ordinære læreplaner, og skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte for å sikre at IOP-en er samordnet med den ordinære opplæringen etter klassens planer.

Reglene om innhold i opplæring etter kompetansemålene i læreplanene gjelder for spesialundervisning så langt de passer, jf. § 5-5 i opplæringsloven. Skolen skal legge vekt på utviklingsmulighetene for eleven og de opplæringsmålene som er realistiske innenfor det samme totale undervisningstimetallet som for andre elever, jf. opplæringsloven § 5-1. Den individuelle opplæringsplanen skal vise målene for opplæringen, jf. opplæringsloven § 5-5. Dersom vedtaket om spesialundervisning ikke inneholder avvik fra LK06, eller bare angir færre kompetansemål i et fag enn i den ordinære læreplanen, må dette også komme klart frem i IOP-en. Det må også komme klart frem i hvilke fag eller deler av fag eleven eventuelt skal følge ordinær opplæring i klassen. Skolen må ha en fremgangsmåte som angir hvordan spesialundervisningen og den ordinære opplæringen skal ses i sammenheng / arbeide sammen i slike tilfeller. Fremgangsmåten må være kjent og innarbeidet av de som har ansvaret for å utvikle IOP-en og for å gjennomføre opplæringen.

3.2 Fylkesmannens undersøkelser

Rektor, delvis i samråd med ansvarlige for spesialundervisning og særskilt språkopplæring og faglærere i norsk, samfunnsfag og matematikk, har fylt ut egenvurderingsskjema (EVS) der de grunngir hvorfor de mener at de oppfyller, eventuelt ikke oppfyller, krav til opplæring og elevvurdering gjennom vedlagt dokumentasjon. Disse, sammen med plandokumenter, rutiner, dokumentasjon knyttet til spesialundervisning, særskilt språkopplæring og intervju, danner grunnlaget for Fylkesmannens vurderinger og konklusjoner.

3.3 Fylkesmannens vurderinger

Rektor oppgir i både EVS og intervju at ledelsen og hovedlærerne på ungdomstrinnet i norsk, engelsk og matematikk, har en systematisk gjennomgang av læreplanene for fagene før skolestart. Sistnevnte gruppe har nedsatt leseplikt for å følge opp læreplanene og å informere kollegiet om eventuelle endringer i LK06. Intervju avdekker at dette nå også gjøres i noen grad i andre fag på ungdomstrinnet. Vi har ikke brakt på det rene om slikt arbeid med læreplaner gjennomføres på barnetrinnene, men dette er en rutine som i tilfelle må innføres. Det er heller ikke klart for oss om også elevene blir gjort kjent med alle læreplanene ved skolestart. Imidlertid anser vi det som sannsynliggjort at rektor sikrer at undervisningspersonalet knytter innholdet i opplæringen til kompetansemål i det enkelte fag, og at rutinen sikrer at hele læreplanens mål dekkes i løpet av hovedtrinnet.

Harestad skole har lagt fram individuelle opplæringsplaner for to elever. IOP-ene beskriver i detalj hva som er mål og hva som er innholdet i opplæringen. Rektor signerer IOP-ene før opplæringen tar til. Det er en egen kolonne i IOP-malen for evaluering av grad av måloppnåelse knyttet til hvert enkelt mål. Skolen har lagt ved evaluering av IOP fra forrige skoleår for de samme elevene. Disse viser at grad av måloppnåelse blir vurdert i den årlige evalueringen. Fylkesmannens konklusjon er at rektor sikrer at opplæringen for elever med spesialundervisning dekker de individuelle opplæringsmålene i IOP.

Det kan virke som om det er ulikt i hvilken grad elevene blir gjort kjent med målene for opplæringen i de forskjellige fagene, og hva som blir vektlagt i vurderingen av deres kompetanse. I dette kravet ligger at målene skal være kompetansemålene, eller mål som kan utledes av disse, og at vurderingskriteriene er egnet til å fremme den kompetansen som målene spør etter. Vurderingskriterier eller kjennetegn på måloppnåelse fremgår ikke av fagplanene. Vi har fått ett eksempel på vurderingskriterier knyttet til et utvalg av kompetansemål fra læreplanen, og vurderer at disse ikke i tilstrekkelig grad måler kompetansen i målene som er oppgitt. Kriteriene beskriver i hovedsak måloppnåelse i ett av kompetansemålene, og vil dermed gi et for smalt læringsfokus og læringsutbytte for elevene. Vi vil komme nærmere inn på dette spørsmålet i kapittel 4 nedenfor.

Ut fra kravet om at rektor skal sikre at eleven blir gjort kjent med grunnlaget for vurdering, konkluderer vi med at dette er oppfylt, basert på de rutinene og systemene skolen har for å legge til rette for på dette. Ut fra opplysninger fra EVS og intervju, vil vi imidlertid minne om at dette er en rett også elever på barnetrinnene har.

Det kommer fram av intervju og dokumentasjon at skolen utarbeider IOP for alle elever som har vedtak om spesialundervisning. De to innsendte IOP-ene for inneværende skoleår samsvarer med enkeltvedtaket når det gjelder organiseringen og omfanget av opplæringen. Enkeltvedtaket viser ellers til sakkyndig vurdering når det gjelder innhold. Dette står rektor fritt til å gjøre dersom sakkyndig vurdering gir klare retningslinjer for innholdet i opplæringen og gir tilstrekkelig informasjon vedrørende eventuelle avvik fra LK06. Vi har vurdert dette i forhold til de to innsendte IOP-ene. Basert på IOP-ene og intervju, er Fylkesmannens konklusjon at elever ved Harestad skole med enkeltvedtak om spesialundervisning får IOP, og

at det er samsvar mellom enkeltvedtaket og IOP både når det gjelder organiseringen og innholdet i opplæringen. IOP synliggjør eventuelle avvik fra LK06.

Intervju, EVS og dokumentasjon viser at lærere som har spesialundervisning, utarbeider egne opplæringsmål når dette er anbefalt i sakkyndig vurdering. Fylkesmannens konklusjon er at IOP omfatter mål for opplæringen, og at det utarbeides egne mål der IOP avviker fra LK06.

Det er et rettslig krav at skolen skal ha en innarbeidet framgangsmåte som sikrer at IOP er samordnet med planene for den ordinære opplæringen i klassen. Intervju og svar i EVS viser at det er tett samarbeid mellom klassens lærer i fag og læreren som har spesialundervisning. Det er en målsetting ved skolen at mest mulig spesialundervisning gis i klassen. Når elever får spesialundervisning utenfor klassen, er det en innarbeidd framgangsmåte at denne samordnes med den ordinære opplæringen.

3.4 Fylkesmannens konklusjon

Rektor sikrer

- at undervisningspersonalet knytter opplæringens innhold til kompetansemål i det enkelte faget
- at undervisningspersonalet ivaretar elevens rett til å kjenne til mål for opplæringen
- elevenes rett til å bli gjort kjent med hva som blir vektlagt i vurdering av deres kompetanse
- at opplæringen samlet dekker alle kompetansemålene på hovedtrinnet i faget og individuelle opplæringsmål i IOP

Harestad skole

- utarbeider hvert år IOP for alle elever som har vedtak om spesialundervisning
- sikrer at det er samsvar mellom omfanget av spesialundervisning i enkeltvedtakene og de individuelle opplæringsplanene
- sikrer at det er samsvar i innholdet for opplæringen i enkeltvedtakene og de individuelle opplæringsplanene
- har en innarbeidet framgangsmåte for å sikre at IOP-en er samordnet med den ordinære opplæringens planer

4. Underveisvurdering for å øke elevens læringsutbytte

4.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene for tilsynet med skolens arbeid med underveisvurdering for å øke elevens læringsutbytte av opplæringen. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og/eller i forskrift til opplæringsloven kravene er knyttet til.

Elevene skal få veiledning i hvilke kompetansemål fra LK06 eller mål i IOP-en som opplæringen er knyttet til.

Elevene skal gjøres kjent med målene for opplæringen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-1. Dette gjelder for alle årstrinn og gjelder også for elever med individuelle mål i en IOP. Elevene skal gjøres i stand til å forstå hva de skal lære og hva som er formålet med opplæringen. Lærerne gjennomfører opplæringen og må kommunisere dette til elevene.

Elevene skal få veiledning i hva det legges vekt på i vurderingen i faget.

Eleven skal kjenne til hva som vektlegges i vurderingen av hans eller hennes kompetanse, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-1. Det betyr at elevene skal kjenne til hva som kjennetegner ulik grad av kompetanse og hva det legges vekt på i vurderingen av en prestasjon. Kravet til at det skal være kjent for eleven, innebærer at det ikke holder at informasjonen ligger på Internett eller kan fås ved å spørre læreren. Lærerne må kommunisere grunnlaget for vurderingen til elevene.

Elevene skal få tilbakemeldinger på hva de mestrer, og veiledning i hva de må gjøre for å øke sin kompetanse.

Vurderingen underveis i opplæringen skal gi god tilbakemelding og veiledning til eleven og være et redskap i læreprosessen, jf. forskrift til opplæringsloven §§ 3-2 og 3-11. Underveisvurdering skal bidra til at eleven øker sin kompetanse i fag, jf. forskriften § 3-11. Underveisvurderingen skal gis løpende og systematisk, den kan både være skriftlig og muntlig, skal inneholde begrunnet informasjon om kompetansen til eleven og skal gis med sikte på faglig utvikling.

Elevene skal involveres i vurderingen av eget læringsarbeid.

Elevene skal delta aktivt i vurderingen av eget arbeid, egen kompetanse og egen faglig utvikling, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-12. Lærerne må sørge for at elevene involveres i dette. Elevens egenvurdering skal være en del av underveisvurderingen.

Elevene skal fra og med 8. årstrinn få halvårsvurdering midt i opplæringsperioden i alle fag og på slutten av opplæringsåret i fag som ikke er avsluttet. Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at lærerne i halvårsvurderingen gir informasjon om elevenes kompetanse i fagene og veiledning om hvordan elevene kan øke kompetansen sin.

Halvårsvurdering i fag er en del av underveisvurderingen og skal uttrykke elevens kompetanse knyttet til kompetansemålene i læreplanverket, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-13. Halvårsvurdering skal også gi veiledning i hvordan eleven kan øke kompetansen sin i faget.

Halvårsvurdering uten karakter skal elevene få gjennom hele grunnopplæringen. Dette gjelder alle elever uavhengig av vedtak og type opplæring. Vurderingen kan være både skriftlig og muntlig.

Fra og med 8. årstrinn skal halvårsvurdering både med og uten karakter gjennomføres midt i opplæringsperioden og på slutten av opplæringsåret dersom faget ikke blir avsluttet. Halvårsvurderingen med og uten karakter gjenspeiler da den samme kompetansen.

Skolen må gjennomføre halvårsvurderinger på riktig tidspunkt og ha en innarbeidet fremgangsmåte for at innhold er i samsvar med forskriften.

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at årsrapporten inneholder en vurdering av elevens utvikling ut fra målene i IOP-en.

For elever med spesialundervisning skal skolen, i tillegg til halvårsvurdering med og uten karakter, en gang i året utarbeide en skriftlig rapport. Rapporten skal blant annet gi vurdering av elevens utvikling i forhold til målene i IOP, jf. opplæringsloven § 5-5.

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at årsrapporter har et innhold i samsvar med forskriften.

4.2 Fylkesmannens undersøkelser

Funn, slik de beskrives i neste avsnitt, baserer seg på dokumentasjon som nevnt under 3.2.

4.3 Fylkesmannens vurderinger

Som beskrevet i kapittel 3.3 har vi grunn til å tro at det er ulik praksis når det gjelder å informere og veilede elevene i hvilke kompetansemål opplæringen er knyttet til. Vi har ut fra intervju og svar i EVS et klart inntrykk av at elevene informeres om kompetansemålene, men at koblingen mellom kompetansemål og læringsmål/undervisningstema ikke alltid klargjøres, altså informasjon om hvilken kompetanse elevene skal sitte igjen med, og hvorfor de har et aktuelt undervisningstema. Det er ikke et krav at elevene skal få oppgitt kompetansemål i sin helhet til enhver tid eller time, og vi anser at vi har grunnlag for å konkludere med at elevene veiledes i hvilke kompetansemål opplæringen er knyttet til. Det er viktig i denne sammenheng at fagplanene, eller tilsvarende, gjøres tilgjengelige for elevene.

Elevene får veiledning i hva det legges vekt på i vurderingen i fagene, hva de mestrer og hva de må gjøre for å bedre kompetansen sin. I dette ligger et krav om at veiledningen om hva som vektlegges, kan knyttets til kompetansemålene. Som nevnt under forrige kapittel har vi ikke fått inn eksempler på vurderingskriterier eller kjennetegn på måloppnåelse sammen med EVSene, men vi fikk et dokument på selve intervjudagen. Dette beskriver grader av måloppnåelse for ett av tre oppgitte kompetansemål. Kjennetegnene er preget av generelle ferdigheter og er i liten grad knyttet til det aktuelle undervisningstema. Det er ikke nødvendigvis noe i veien med å utarbeide generelle kriterier, for eksempelvis for muntlig fremføring eller skriftlig arbeid, men så lenge dette er det eneste eksempelet vi har på vurderingskriterier, kan vi ikke konkludere med at elevene får oppfylt sin rett til å gjøres kjent med grunnlaget for vurderingen av sin kompetanse, hva de mestrer eller hva de må gjøre for å øke kompetansen sin.

EVS og intervju viser at retten elevene har til å involveres i eget læringsarbeid, oppfylles i varierende grad. Enkelte oppgir at de ikke gjør dette i sitt fag. Kravet innebærer at elevene skal vurdere sin kompetanse ut fra kriterier som kan utledes av kompetansemålene, og at kriteriene er egnet til at elevene utvikler nettopp denne kompetansen. Siden det synes som at vurderingskriterier ikke alltid foreligger, vil elevene heller ikke ha et relevant grunnlag for å vurdere eget læringsarbeid.

Elevene på Harestad skole får halvårsvurdering både med og uten karakter midt i opplæringsperioden. Så vidt vi kan bedømme ut fra rutiner, dokumentasjon og intervjuer, skjer dette med informasjon fra alle fag. For elever på ungdomstrinnet anser vi at vurderingen uten karakter gis på et godt og hensiktsmessig tidspunkt, ikke for langt i forkant av halvårsvurderingen med karakter.

Malen som skolen bruker for IOP, inneholder en egen kolonne for evaluering av måloppnåelse. I de to IOP-ene vi har mottatt fra forrige skoleår, er det gjennomført en slik evaluering for hvert mål i IOP-en. Intervju og EVS bekrefter at dette er en innarbeidet framgangsmåte ved skolen, som sikrer at årsrapporten inneholder en vurdering av elevens utvikling ut fra målene i IOP.

4.4 Fylkesmannens konklusjon

- Lærerne veileder elevene i hvilke kompetansemål fra LK06, eller hvilke mål i individuelle opplæringsplaner, opplæringen er knyttet til
- Lærerne veileder ikke alltid elevene i hva det blir lagt vekt på i fagene
- Lærerne gir ikke alltid elevene tilbakemeldinger på hva de mestrer i fagene
- Lærerne veileder ikke alltid elevene i hva de må gjøre for å øke kompetansen sin i fagene
- Lærerne sørger ikke alltid for å involvere elevene i eget vurderingsarbeid
- Skolen har en innarbeidet framgangsmåte som sikrer at lærerne i halvårsvurderingen gir informasjon om elevenes kompetanse i fagene og veiledning om hvordan elevene kan øke kompetansen sin
- Skolen har en innarbeidet framgangsmåte som sikrer at årsrapporter inneholder en vurdering av elevens utvikling ut fra målene i IOP

5. Underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning

5.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene for tilsynet med skolens arbeid med underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og i forskrift til opplæringsloven kravene er knyttet til.

Skolen må ha en innarbeidet framgangsmåte som sikrer at lærerne systematisk og løpende vurderer om alle elever har tilfredsstillende utbytte av opplæringen.

Læreren skal, som en del av underveisvurderingen, vurdere om den enkelte eleven har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-11. Skolen må ha en kjent og innarbeidet framgangsmåte slik at lærerne vurderer systematisk og løpende om elevene har tilfredsstillende utbytte av opplæringen.

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at arbeidsmåter, vurderingspraksis og læringsmiljø blir vurdert for elever som ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, og basert på vurderingen må skolen eventuelt gjennomføre tiltak innenfor tilpasset opplæring. Alle elever har krav på tilpasset opplæring, jf. opplæringsloven § 1-3. Dersom en elev ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, skal skolen først vurdere og eventuelt prøve ut tiltak innenfor det ordinære opplæringstilbudet, jf. opplæringsloven § 5-4. Skolen må se på om tiltak knyttet til arbeidsmåter, vurderingspraksis og arbeidsmiljø kan bidra til at eleven får tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Fremgangsmåten for dette må være kjent og innarbeidet. Dette skal skolen gjøre før eleven eventuelt blir henvist til PPT for en sakkyndig vurdering med tanke på spesialundervisning.

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte for å vurdere om elevene har behov for spesialundervisning og sikre at lærerne melder behov for spesialundervisning til rektor.

I noen tilfeller vil skolens vurdering og eventuelle utprøving av tiltak etter opplæringsloven § 5-4 konkludere med at eleven ikke kan få tilfredsstillende utbytte av opplæringen innenfor det ordinære opplæringstilbudet. Eleven har da krav på spesialundervisning, jf. opplæringsloven § 5-1. Det er viktig at prosessen for å kunne gi spesialundervisning blir startet så snart som mulig etter at behovet for dette er avdekket. Undervisningspersonalet har derfor både plikt til å vurdere om en elev trenger spesialundervisning og å melde fra til rektor når det er behov for det, jf. opplæringsloven § 5-4. Skolen må ha en fremgangsmåte som er kjent og innarbeidet blant lærerne slik at de vurderer og melder behov for spesialundervisning.

5.2 Fylkesmannens undersøkelser

Harestad skole har lagt fram sakkyndige vurderinger, vedtak om spesialundervisning og individuelle opplæringsplaner for inneværende skoleår for to elever sammen med IOP og evaluering av disse fra forrige skoleår. Sammen med «Beskrivelse av roller og ansvar for de ulike posisjonene ved skolen vår», «Tidsplan for sjekk av læringsutbytte høsten 2016», «Tiltaksplan for elever som skårer under kritisk grense på faglige kartlegginger», «Plan for elever med dysleksi ved Harestad skole», skolens svar i egenrevisningsskjemaet i RefLex (EVS) og intervju danner dette grunnlaget for Fylkesmannens vurdering.

5.3 Fylkesmannens vurderinger

«Prosedyre oppfølging av kartleggingsprøver ved Harestad skole» sammen med «Tidsplan for sjekk av læringsutbytte høsten 2016» viser hvilke kartlegginger, tester og prøver skolen gjennomfører, og at skolen evaluerer resultatene av disse. Det er en tydelig ansvarfordeling i evalueringsarbeidet, og det er satt frist for gjennomføring. Skolen har to årlige «hovedevalueringer» av nasjonale prøver i ressursteamet sammen med rektor. Tidsplanen for sjekk av læringsutbytte utarbeides for hvert skoleår. Faglærere skal ifølge rollebeskrivelsen sørge for jevnlig og tilfredsstillende informasjon om elevenes sosiale og faglige utvikling. Kontaktlærer skal tidlig melde fra til ledelsen/ressursgruppen ved bekymring for elevens sosiale eller faglige utvikling. Intervju og svar i EVS bekrefter at lærere og ledelse ved skolen jevnlig og systematisk vurderer om alle elevene har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, og at dette er en innarbeidet framgangsmåte på Harestad skole. Fylkesmannen konklusjon er at Harestad skole har et finmasket system for systematisk og løpende vurdering av om alle

elever har tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Dette gjelder også for elever som allerede har enkeltvedtak om spesialundervisning og særskilt språkopplæring.

Ifølge intervju og svar i EVS blir arbeidsmåter, vurderingspraksis og læringsmiljø vurdert for elever som ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Lærer gjør dette fortløpende som en del av den ordinære tilpassede opplæringen, gjerne i samarbeid med trinnet. Deretter melder lærer saken til ressursteamet. Ressursteamet setter opp videre tiltak hvor ansvaret er fordelt på konkrete ansatte. Skolen har blant annet «styringslærere» som brukes som medlærer på trinn eller i klasser. Etter vår vurdering er det en innarbeidet fremgangsmåte ved skolen å vurdere arbeidsmåter, vurderingspraksis og læringsmiljø for å tilpasse opplæringen for elever som ikke har tilfredsstillende læringsutbytte.

Intervju og EVS viser at det videre regnes som en selvfølge på skolen å følge opp elever som ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, gjennom en vurdering av om de har behov for spesialundervisning. Lærer diskuterer slik mistanke med spesialpedagogisk veileder, sosiallærer og/eller inspektør. Som nevnt over blir saker om elever som ikke har tilfredsstillende læringsutbytte tatt opp i ressursteamet. Skolen har et tett samarbeid med PP-tjenesten, og representanter fra PPT er en del av ressursteamet. Spesialpedagogisk veileder tar også direkte kontakt med PPT. Fylkesmannens konklusjon er at skolen har en innarbeidet fremgangsmåte for å vurdere om elevene har behov for spesialundervisning og sikre at skolens ledelse/rektor blir involvert på et tidlig tidspunkt.

5.4 Fylkesmannens konklusjon

Harestad skole

- har en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at lærerne systematisk og løpende vurderer om alle elever har tilfredsstillende utbytte av opplæringen.
- har en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at arbeidsmåter, vurderingspraksis og læringsmiljø blir vurdert for elever som ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, og gjennomfører tiltak innenfor tilpasset opplæring basert på vurderingen.
- har en innarbeidet fremgangsmåte for å vurdere om elevene har behov for spesialundervisning og sikrer at lærerne melder behov for spesialundervisning til rektor.

6. Vurdering av behov for særskilt språkopplæring

6.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene for tilsynet med skolens arbeid med å vurdere behov for særskilt språkopplæring. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og i forskrift til opplæringsloven kravene er knyttet til.

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte for å kartlegge elevenes ferdigheter i norsk. For elever med behov for særskilt norskopplæring må en innarbeidet fremgangsmåte sikre at det blir vurdert om eleven også har behov for morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring.

Elever i grunnopplæringen med annet morsmål enn norsk og samisk, har rett til særskilt norskopplæring til de har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge den ordinære opplæringen på skolen, jf. opplæringsloven § 2-8. Om nødvendig har elevene også rett til morsmålsopplæring, tospråklig fagopplæring eller begge deler. Skoleeier har ansvaret for at kartleggingen av elevens norskkferdigheter blir gjort før vedtaket om særskilt språkopplæring. I de fleste tilfeller er det skolen som gjennomfører kartleggingen. Skolen må også vurdere om eleven eventuelt har behov for morsmålsopplæring, tospråklig fagopplæring eller begge deler. Skolen må ha en kjent og innarbeidet fremgangsmåte som sikrer dette.

Elever med vedtak om særskilt språkopplæring skal få kartlagt sine norskkferdigheter underveis i opplæringen.

Skolen skal også kartlegge eleven underveis i opplæringen når eleven får særskilt språkopplæring, jf. opplæringsloven § 2-8. Dette for å vurdere om eleven har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge den vanlige opplæringen på skolen. Skolen må foreta en individuell vurdering av tidspunktet for dette.

6.2 Fylkesmannens undersøkelser

Fylkesmannen baserer vurdering og konklusjon på innsendte planer, rutiner, kartlegginger og vedtak, samt intervju.

6.3 Fylkesmannens vurderinger

Etter det Fylkesmannen har fått opplyst, tilbyr Grødem skole et særskilt opplæringstilbud for nyankomne elever elever med svært liten grad av norskkompetanse. Elevene kommer derfor med et visst norskgrunnlag til Harestad skole, og elevene kartlegges rett før skolebyttet slik at Harestad har et utgangspunkt både for den særskilte og den ordinære opplæringen. Harestad skole har noe de kaller språkverkstedet hvor de tilbyr særskilt norsk og tospråklig fagopplæring. Morsmålslærere som står for den tospråklige fagopplæringen, «bestilles» via Grødem skole, men Harestad tilbyr ikke morsmålsopplæring. Slik opplæring er gitt før elevene kommer til Harestad, og elevene allerede har et visst grunnlag i norsk. Den ansvarlige for særskilt språkopplæring bruker kartleggingsverktøyet fra Utdanningsdirektoratet, og mer spesifikke, smalere, kartleggingsprøver for å kartlegge elevene underveis, anslagsvis 3 ganger årlig. Hun sørger for å gi den særskilte norskopplæringen i norsktimer eller i timer som ikke fratrar elevene viktig læring i andre fag. Hun følger tema fra den ordinære klassen sine planer og sørger for et godt og nært samarbeid med morsmålslærerne, og at disse også orienterer opplæringen om det klassen ellers jobber med. Fylkesmannens inntrykk er at elever med særskilt språkopplæring er godt ivaretatt på Harestad skole, og at opplæringen bidrar til at elevene kan få best mulig læringsutbytte raskest mulig i alle fag.

6.4 Fylkesmannens konklusjon

Harestad skole

- har en innarbeidet fremgangsmåte for å kartlegge elevenes ferdigheter i norsk
- sikrer at det for elever med behov for særskilt norskopplæring er en innarbeidet fremgangsmåte hvor det blir vurdert om eleven også har behov for morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring
- har en rutine som sørger for at elever med vedtak om særskilt språkopplæring får kartlagt sine norskferdigheter underveis i opplæringen

Del 2: Skolebasert vurdering

7. Om tema

Denne delen av tilsynet omhandler skolebasert vurdering. Skolebasert vurdering er skolens jevnlig vurdering av i hvilken grad egen virksomhet medvirker til å nå målene i Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Vurdering av egen virksomhet betyr at skolen skal vurdere organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen.

I tilsynet vurderer vi om Harestad skole gjennomfører skolebasert vurdering i samsvar med forutsetningen.

Elevvurdering, skolebasert vurdering og nasjonal vurdering skal ses i sammenheng. De ulike formene for vurdering skal samlet sett utfylle hverandre og medvirke til at den enkelte eleven blir motivert til å ta i bruk sine evner og anlegg, og at de nasjonale målene for opplæringen styrer arbeidet i skolen (Stortingsmelding 47 1995-1996). Det overordnede formålet med tilsynet er at skolebasert vurdering på denne måten medvirker til at elevene får et godt utbytte av opplæringen.

Tilsynet skal bidra til at kommunen som skoleeier sørger for at skolen ved skolebasert vurdering

- velger tema basert på en bred og samlet vurdering av om elevene når målene i læreplanverket
- vurderer ulike endringer som kan bidra til økt måloppnåelse og følger opp disse
- sikrer en bred medvirkning i gjennomføringen
- gjennomfører vurderingen jevnlig

Manglende eller mangelfull gjennomføring av skolebasert vurdering kan føre til at skolen ikke forbedrer sin organisering, tilrettelegging eller gjennomføring av opplæringen for å øke elevenes måloppnåelse. Elevene får dermed ikke det utbyttet av opplæringen som de ellers kunne fått.

8. Skolebasert vurdering

8.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt og utdypet de rettslige kravene for tilsynet med skolebasert vurdering. Alle de rettslige kravene bygger på forskrift til opplæringsloven § 2-1.

Skolen skal velge tema for den skolebaserte vurderingen basert på en bred og samlet vurdering av om elevene når målene i læreplanverket (LK06).

Skolen skal jevnlig vurdere i hvilken grad organisering, tilrettelegging og gjennomføring av opplæringen bidrar til å nå målene i Læreplanverket for Kunnskapsløftet (LK06), jf. forskrift til opplæringsloven § 2-1. I vurderingen må derfor skolen sammenholde resultatet av opplæringen med de mål og prinsipper som er formulert i læreplanverket. Denne vurderingen skal alltid, direkte eller indirekte, sikte mot å fremme elevenes utvikling og utbytte av læringen.

Som første del av å gjennomføre en skolebasert vurdering, må skolen etablere et kunnskapsgrunnlag som reflekterer bredden av mål i læreplanverket. Kunnskapsgrunnlaget må bygge på kilder som gir resultater fra faglige mål, og fra mål som omfatter elevenes trivsel og utvikling på andre områder enn de faglige. I tillegg til egne kilder har skolene tilgang til flere nasjonale kilder i Skoleporten, for eksempel Elevundersøkelsen.

Når skolen har fått et bredt kunnskapsgrunnlag, må de bruke dette til å foreta en samlet vurdering av i hvilken grad elevene når målene for opplæringen på ulike områder. Dette skal gi skolen et grunnlag til å reflektere og analysere helhetlig i hvor stor grad skolens elever har nådd målene i læreplanverket.

Basert på denne refleksjonen må skolen velge tema for den skolebaserte vurderingen. Skolen skal se på områder hvor skolen vurderer at endringer i skolens organisering, tilrettelegging og gjennomføring av opplæringen kan fremme elevenes utvikling og utbytte av opplæringen. Det vil si endringer som kan øke elevenes måloppnåelse. Valg av tema må over tid ivareta bredden av mål for opplæringen.

Skolen skal vurdere om endringer i organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen kan bidra til økt måloppnåelse hos elevene i det valgte temaet.

Den skolebaserte vurderingen skal identifisere hvilke endringer som best kan øke måloppnåelsen for elevene innenfor det skolen har valgt å se på i vurderingen. Måloppnåelsen sikter her til alle målene i læreplanverket som inngår i det valgte temaet, og ikke bare faglige mål.

I kravet ligger det at skolen må vurdere endringer innenfor ulike rammebetingelser for opplæringen, og i utgangspunktet ikke bare velge å se på én type tiltak. Endringer skolen kan vurdere, er nye tiltak som for eksempel oppstart av et utviklingsarbeid. Skolen kan også vurdere om videreføring av det som skolen allerede gjør, er det beste. Skolen må vurdere endringene for skolen som helhet på systemnivå, selv om eventuelt konsekvensene av endringene i noen tilfeller primært vil vise seg for enkelte klasser eller for enkelte fag.

Skolen skal følge opp de endringer som de eventuelt kom frem til i den skolebaserte vurderingen.

Hensikten med den skolebaserte vurderingen er å sørge for at skolen lærer og utvikler seg slik at elevene i enda større grad kan nå bredden av mål i læreplanverket. Når skolen gjennom vurderingen avdekker forbedringsområder, må skolen derfor følge opp dette videre. Endringene kan både være at skolen iverksetter nye enkelttiltak, eller at de starter et utviklingsarbeid. Skolen kan også komme frem til at de kun vil opprettholde og eventuelt forsterke det de allerede gjør. I noen tilfeller kan foreslåtte endringer eller tiltak være slik at det er nødvendig med en dialog med skoleeier før tiltakene eventuelt iverksettes.

Skolen skal ha en bred og representativ medvirkning i arbeidet med skolebasert vurdering.

I ordet «skolebasert» ligger det at vurderingen må involvere alle berørte parter på skolen både i analysen og i arbeidet med endringer og tiltak på bakgrunn av analysen. Gjennom vurderingen blir personalet bevisstgjort om sammenhengen mellom hvordan opplæringen gjennomføres og i hvilken grad elevene når målene. Lærerne vil også være sentrale i å gjennomføre de fleste endringstiltakene. Å involvere lærerne er derfor viktig for at eventuelle tiltak skal lykkes. Skolen vurderer for øvrig hvem som skal delta ut fra temaene som berøres. Å involvere elevene vil være aktuelt i mange tema.

Skolen skal gjennomføre skolebasert vurdering jevnlig.

Den skolebaserte vurderingen må utføres i samsvar med forutsetningen, jf. de foregående kravene til gjennomføringen av vurderingen. Skolen må gjennomføre slik skolebasert vurdering jevnlig, jf. forskrift til opplæringsloven § 2-1. I utgangspunktet bør vurderingen gjennomføres årlig, men tidsbruk må vurderes opp mot det forsvarlige ut fra et lokalt skjønn.

8.2 Fylkesmannens undersøkelser

Grunnlaget for våre vurderinger er dokumentene «Beskrivelse av roller og ansvar for de ulike posisjonene ved skolen vår», «Tidsplan for sjekk av læringsutbytte», «Prosedyre oppfølging av kartleggingsprøver ved Harestad skole», «Oppfølging av resultater, nasjonale prøver i lesing 2014», «Handlingsplan for Harestad skole 2016-2017» referat fra kvalitetssamtale mellom skolen og skolesjef i Randaberg kommune datert 15.04.16, «Tilstandsrapport for Randabergskolen 2015», «Strategi og handlingsplan 2014-2017», «Mål- og milepælsplan», rektors svar i egenvurderingsskjema i EVS (EVS) og intervju.

8.3 Fylkesmannens vurderinger

Dokumentasjonen viser at skolens ledelse, særlig representert ved inspektørene, trinnlederne og de spesialpedagogisk ansvarlige, skaffer seg et godt kunnskapsgrunnlag om elevenes utbytte av opplæringen. Dokumentasjon og intervju viser videre at skolen bruker dette kunnskapsgrunnlaget til å foreta en samlet vurdering av i hvilken grad elevene når målene for opplæringen. Dette kommer bl.a. fram av dokumentene «Beskrivelse av roller og ansvar for de ulike posisjonene ved skolen vår», «Tidsplan for sjekk av læringsutbytte» og «Prosedyre oppfølging av kartleggingsprøver ved Harestad skole». Planer og prosedyrer for sjekk av læringsutbyttet evalueres hver vår.

Dokumentasjonen nevnt over, intervju og svar i EVS viser at skolens kunnskap om elevenes utbytte av opplæringen kontinuerlig blir brukt av ledelsen og lærerne for å tilpasse og eventuelt endre praksis for å øke elevenes læringsutbytte ved skolen, og at dette er et uttrykt mål fra rektors side. Elevenes læringsutbytte og organisering, tilrettelegging og gjennomføring av opplæringen tas rutinemessig opp på trinnmøter og avdelingsmøter. På skolenivå skjer dette blant annet i styringsgruppa og i den årlige kvalitetssamtalen med skolesjefen. Endringer og tiltak blir evaluert og fulgt opp i de samme fora. Det er bred medvirkning i dette arbeidet, og det gjennomføres jevnlig.

Det ser imidlertid ut til at skolens kunnskapsgrunnlag om elevenes utbytte av opplæringen ikke blir brukt direkte i valg av satsingsområder ved skolen. Ut fra den innsendte dokumentasjonen og svar i EVS, skjer valg av satsingsområder på kommunenivå og er felles for alle skolene i Randaberg. Ifølge rektors svar i EVS og referat fra kvalitetssamtalen, oppleves valg av satsingsområder likevel som et samarbeid mellom skolen og skolesjefen.

Fylkesmannen ser at de valgte satsingsområdene er svært relevante for god skoleutvikling, og at kommunens valg av tema er forskningsbasert. Resultater for «Randabergskolen» fra blant annet nasjonale prøver og Elevundersøkelsen ligger også til grunn for valg av satsingsområder. Etersom Harestad skole er den største skolen i Randaberg, vil elevene her utgjøre en stor andel av elevgrunnet i kartlegginger og undersøkelser i «Randabergskolen». Nåværende satsingsområder bygger også videre på tidligere satsinger som Harestad skole har jobbet med. Fylkesmannen stiller likevel spørsmål ved om satsingsområdene i «Randabergskolen» setter begrensninger for den skolebaserte vurderingen ved Harestad skole. Slik praksis kan gi mindre rom for å velge satsingsområder basert på det skolen selv avdekker av behov og forbedringsområder. Medvirkning i valg av satsingsområder kan også bli begrenset når dette foretas på kommunenivå.

Det kommer imidlertid fram av dokumentasjon og svar i EVS at skolens styringsgruppe sammen med rektor videreformidler skolens kunnskap om elevenes læringsutbytte til skolesjefen, og at de kommer med innspill til satsingsområder. Satsingsområdene blir også konkretisert og tilpasset Harestad skole i handlingsplanen. Handlingsplanen blir videre drøftet i ulike fora, og alle ansatte kan på forhånd gi innspill til denne. Det går også klart fram av referatet fra kvalitetssamtalen at skolesjefen er klar over denne utfordringen, jf. saken med tittel: «Begrensninger og muligheter innenfor rammene for Randabergskolen».

«Mål- og milepælsplan» og «Tilstandsrapport Randabergskolen 2015» viser at Harestad skole og Randaberg kommune følger opp de felles satsingsområdene i den skolebaserte vurderingen over tid, blant annet ved å sammenligne resultat av nasjonale prøver og Elevundersøkelsen, og setter dette i sammenheng med tiltak som er gjennomført. Rådmannens vurdering i saksframlegget til sak 16/1088-1 viser at dersom ønsket resultat ikke er nådd, blir tiltak videreført eller endret for å øke elevenes læringsutbytte.

8.4 Fylkesmannens konklusjon

Harestad skole

- etablerer et kunnskapsgrunnlag som reflekterer bredden av mål i læreplanverket.
- gjør en bred og samlet vurdering av om elevene når målene i læreplanverket.
- velger tema for den skolebaserte vurderingen basert på en bred og samlet vurdering av om elevene når målene i læreplanverket (LK06).
- vurderer om endringer i organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen kan bidra til økt måloppnåelse hos elevene i det valgte temaet.
- følger opp de endringer som de eventuelt kom frem til i den skolebaserte vurderingen.
- har en bred og representativ medvirkning i arbeidet med skolebasert vurdering.
- gjennomfører skolebasert vurdering jevnlig.

9. Frist for retting av brudd på regelverket

Fylkesmannen har i kapittel 4 konstatert brudd på regelverket. I denne rapporten får Randaberg kommune frist til å rette, jf. kommuneloven § 60 d.

Frist for retting er **15. mars 2017**. Kommunen må innen denne datoen sende Fylkesmannen en erklæring om at bruddet på regelverket er rettet, og en utredning om hvordan det er rettet.

Dersom retting ikke skjer innen fristen, vil Fylkesmannen vedta pålegg om retting. Et eventuelt pålegg om retting vil ha status som enkeltvedtak og kan klages på, jf. forvaltningsloven kapittel VI.

Følgende pålegg er aktuelle å vedta etter utløpet av rettefristen i denne rapporten:

Underveisvurdering for å øke elevens læringsutbytte

1. Randaberg kommune må sørge for at den individuelle underveisvurderingen ved Harestad skole bidrar til at elevene får realisert sine muligheter til å nå målene for opplæringen, jf. opplæringsloven § 5-5 og forskrift til opplæringsloven §§ 3-1, 3-2, 3-11, 3-12 og 3-13.

Randaberg kommune må i denne forbindelse se til at:

- a. Lærerne veileder elevene i hva det legges vekt på i vurderingen i det enkelte faget.
- b. Lærerne gir elevene tilbakemeldinger på hva de mestrer i fagene.
- c. Lærerne veileder elevene om hva de må gjøre for å øke sin kompetanse i det enkelte faget.
- d. Lærerne sørger for å involvere elevene i vurderingen av eget læringsarbeid.

10. Skoleeiers frist til å rette

Som nevnt i kapitlet ovenfor har kommunen fått en frist for å rette brudd på regelverket slik de er kommentert i tilsynsrapporten.

Frist for retting er **15. mars 2017**.

Kommunen har rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18.

Una Bjørnseth Haugen
tilsynsleder

Monica Mannes
rådgiver

Vedlegg: Dokumentasjonsgrunnlaget

Følgende dokumenter inngår i dokumentasjonsgrunnlaget for tilsynet:

- Utfylte egenvurderinger fra rektor/skolens ledelse, faglærere i matematikk for 7.trinn, norsk for 9.trinn og samfunnsfag for 10.trinn.
- Fagplaner for matematikk (7), norsk (9) og samfunnsfag (10)
- Fagplan for norsk fordypning
- Målark i norsk (9)
- Eksempel på vurdering i norsk (8)
- Hefte for beskrivelse av ulike roller og ansvarsområder ved Harestad skole
- Tidsplan for sjekk av læringsutbytte høsten 2016
- Prosedyrebeskrivelse for oppfølging av kartlegginger
- Eksempel på oppfølging av nasjonale prøver
- Sakkyndige vurderinger, vedtak, IOP og evaluering/årsrapport for 2 elever
- Tiltaksplan for 2 elever som skårer under kritisk grense på kartlegginger
- Oppfølging særskilt språkopplæring
- Vedtak og evaluering for særskilt språkopplæring, med kartlegginger

Det ble gjennomført stedlig tilsyn 30.09.2016.

Det ble avholdt intervjuer med:

- Rektor
- Faglærer norsk (9)
- Ansvarlig tilbud om spesialundervisning
- 2 Ansvarlige for særskilt språkopplæring
- Elever med spesialundervisning
- Elever med særskilt språkopplæring
- Elever med ordinært opplæringstilbud